

Pásty Júlia

Mogyorógyűjtés

Már évek óta lakatlan a ház, a kert elvadult állapotban. A mogyoróbokor alatt egy halom szemét, száraz ágak, drótok, de szép nagy mogyorók is kandikálnak. Az asszony azokat gyűjtögette, miközben rálépett egy ágra, és már csak a sötét ág közeledtét érzelte. Eszébe jutott, hogy nagypjának kiszúrták a szemét, és gyorsan becsukta, de már érezte az óriási ütést, olyan erőset, hogy azt hitte, vége van. Akkor két kézzel megfogta a fejét és megindult. Utólag nem tudja, melyik úton ment be a házba. A fürdőszobában nem volt tükör. A táskában talált egy picikét, akkor látta, hogy a szemhéja kirepedt, szeme vérben, alatta valami duzzanat. Kétségbe volt esve, de a látása erőt adott. Nagyon nehezen lépkedett, mert iszonyúan fáj a feje, szédült is. Már a vasúti síneken volt, amikor eszébe jutott, hogy szét se nézett. Bekopogott a rendelőbe, mondta, hogy balesete volt.

– Majd ha megittuk a kávé, szólítjuk!

– Csak kérdeznék valamit, hogy elutazzam-e ilyen állapotban?

– Majd öt perc múlva! – de a mondat végét nem várták meg.

Az asszony szenvedett a fájdalomtól, a félelemtől, időnként ellenőrizte a látását, és állandóan az órát nézte. Korábban nemegyszer végiggondolta azt a tényt, ha itt a régi házban rosszul lesz, taxival megy haza, és mentő viszi a városi kórházba. Mindig visz magával pénzt, de most nem volt nála. Az utcán 30 fok fölötti hőmérséklet volt, és ő átmelegedve, verejtékezve

a hűvös folyosón reszketett. Amikor az orvos behívta, nem ültette le, csak állva megnézte a szemét. – A szem nem sérült meg, csak a környéke, de hiába adnék beutalót, a szemészetten csak holnap reggel lesz rendelés. – Az asszony kérte az orvost, mérje meg a vérnyomását. Elég magas volt. A baleset egy óraker történt, akkor közel két óra volt már. Megnyugtató volt tudni, hogy csak a szem környéke sérült meg. Továbbra is borzalmasan fáj a feje, de látott, és ez valami megnyugvást adott. Vissza kellett mennie a házhoz, mert ott volt a kiskabátja, a dió és a mogyoró. Bevette a vérnyomáscsökkentőt. A nyugtatót nem találta a táskájában, pedig úgy emlékezett, benne van. Néhány nap múlva a kórházban kinyitotta a táskát, és ott volt a tableta. Ilyen az ember, ha bajban van. Várt a buszt, vize fogytán, de boltba már nem mehetett, mert közben lekészheti a buszt. Egy hét múlva jutott eszébe, hogy a megálló közelében van egy kis italozó, ott is várakozhatott volna, miközben megiszik egy pohár vizet. Sietett, mert tapasztalta már, hogy a busz néha korábban indul. Egy kerítés peremén ült fél fenékkal, mert hideg volt a kő, fészkelődött, félt, mi lesz, ha nem tud hazaérni, mert egyre jobban fáj a feje. Leírhatatlan boldogság volt, amikor meglátta a távolsági buszt, a megmentőt, amely hazaviszi erről a borzasztó helyről, ahol mindig csak baj történik vele. A buszon kétezzrel fizetett, a visszajáró két darab ötszázás kiesett a kezéből.

– Hova siet? – kérdezte a sofőr.

– A városba!

Az asszony helyet foglalt a buszban, nekitámaszkodott a széktámlának, lábát a lábtartóra tette, az ülés kéztartójára könyökölt, és imádkozott, hogy segítse meg az Isten, ha van, mert most nagy bajban van. Az ablak befüggönyözve, a szemét csukva tartotta, így a tájat nem látta, meg nem is érdekelte, csak az időt nézte. Lassan haladtak, mert az asszonynak a repülő lett volna gyors, vagy a helikopter. Arra gondolt, az egyik szemét odaadja, csak az életét mentsék meg, mert még szeretne élni, még van dolga. A városi buszállomáson leszállt, kezében a dió, mogyoró és a kiskabát. Még csak a rendelőig kell kibírni, onnét már taxival megyek haza, biztatgatta saját magát. A kartonozóban jelentkezett, a ruhatár nem működött, hogy letette volna a kabátot, a csomagot. Lifttel ment a második emeletre. A szemészen három ember várt, őket hívták be, és nem a bal esetet. Amikor utolsónak szólították, a falra függesztett számlapokat kellett néznie, illetve elmondania, azokat látta mindkét szemével. Az orvos megvizsgálta a szemét, de azt mondta, nagyobb baj az agysérülés. Na, akkor ijedt meg igazán az asszony.

– Hol történt, hogy történt, kivel jött? – kérdezte az orvos.

– Egyedül jöttem.

A szemész szakorvos röntgenre küldte, majd az ideggyógyászhoz. Az asszony akkor már olyan rossz állapotban volt, azt hitte, összeesik. A kartonozóban kérte, hogy hadd tegye le a csomagot, de nem vállalták, pedig még azt is mondta, hogy nagyon beteg. A röntgennél két beteg vizsgálatát kellett megvárnia.

– Menjen a fülkébe, tegye le a csomagot! Álljon a géphez és ne mozduljon!

Mozdulatlanul állt az asszony, de akarata ellenére rándult a feje, mint a rugó. A röntgen után kiküldték a kabinba.

– Csupja be az ajtót!

Minden parancsszóra történt, semmi figyelmesség. Már egy lélek sem volt rajta kívül a rendelőben. Az asszonynak egyre jobban fáj a feje, ereje fogytán, hisz se nem evett, se nem ivott, se fájdalomcsillapító, se nyugtató. Két kézzel fogta a fejét. Csak annyit érzékelt, hogy lát, de már semmi nem jutott eszébe. Újra behívták, mert nem sikerült a felvétel. Korholták, hogy megmozdult. Megtörtént, hogy kétszer kérdezett, mert nem tudta, elfelejtette, mit mondtak. – Én egyenesen, mozdulatlanul akarom tartani a fejemet, de valami nem engedi. – Felmászott az asztalra, mert oda parancsolták, felszólításra hasra feküdt. Akkor már nem volt benne félelem, az érzései se működtek, külön fájdalmat se érzett. Maga az, hogy fekszik, és végre nem kell tartania a fejét, nem azt mondja, hogy jó volt, mert jót nem érzett, kellemest se, de abban a helyzetben, ha nem keltik fel, ott maradt volna, úgy párna nélkül, szomjasan, éhesen. Nem tudja, ez az állapot meddig tartott, mert kezébe nyomtak néhány papírt és elküldték az ideggyógyászhoz. Az asszony mondta az orvosnak, hogy ő már nem sokáig bírja, annyira fáj a feje, hogy összeesik. Nem válszolt az orvos.

– Milyen gyógyszereket szed?

Erre a kérdésre a válasz akkor nagyon nehezebbé esett. Elmondta, ahogy tudta, nehézkesen. Aztán eszébe jutott az altató. Az orvos mérgesen azt mondta, hogy ő már kérdezte a nyugtatót, és az asszony azt mondta, nem.

– Kétszer kell kérdezni – mert én már gondolkozni se tudok.

De az orvost az asszony állapota nem érdekelte. Kérdezte, zsibbad-e az ujjja, fáj-e a keze és a lába. – Csupka be a szemét, és jöjjön felém. – Nagyon fáj a fejem, nem bírom sokáig, összesek –, ezt ismételte az asszony, de az orvos nem reagált rá. Visszaküldte a szemészetre. A beteg már félt is, hogy a szemész szakorvos hazamegy, hisz oly sok idő eltelt, és ő még gyógyszert sem kapott. A szeme még jobban vérzett. Újra a számlapokat kellett néznie.

– Agyrázkódása van!

Ez meglepte az asszonyt, de úgy gondolta, jobb, mint az agyvérzés.

– Be kell menni a kórházba! Itt van közel.

– Nem bírok egyedül menni, anyyira fáj a fejem, hogy összeesek.

– Menjen taxival!

A beteg szerint mentőt kellett volna hívni, de egymagában az ember mindenre nem gondolhat. Már alig lépkedett az asszony, továbbra is két kézzel fogta a fejét, csak akkor engedte el egyik kezével, amikor kapaszkodni kellett a korlátnál, mert a lépcsőn nem tudott lemenni. Se a nővér, se az orvos nem kísérte el a taxiig. Senki nem segített neki, ő volt a probléma, aki miatt nem lehetett korábban hazamenni, mert péntek délután nem szeretnek az orvosok rendelni.

A taxis kiugrott az autóból és kinyitotta az ajtót.

– A szemklinikára! Rosszul vagyok.

A szemészlet lépcsőjénél állt meg a taxi. Amikor az asszony a lépcsőkre nézett, amiből talán tíz lehetett, olyan távolinak tűnt, mintha az Eiffel-toronyra kellene menni. Kapaszkodott a korlátban. A portás ült a helyén, ki nem jött volna.

– Ott menjen végig a folyosón!

Amikor balra fordult, szembejött vele egy zöld ruhás nővér. Egy ren-

delőben leültette. Az orvos átfutotta a papírokat és megnézte a beteg szemét.

– Egy kicsit csípni fog, ha letörlöm a szemét és a környékét. Mikor történt a baleset?

– Délután egykor.

– Hol volt eddig?

Az asszony elmondta, hogy utazott és nagyon rosszul van, még senki nem segített rajta. Akkor a falióra fél hatot mutatott. Már harmadszor kellett a számlapot néznie. Az orvos a sötét teremben is megnézte a beteg szemét. Mivel a vérzés fokozódott, a szemorvos nyugodtan, türelmesen tovább törölgette a beteg szemét. Az asszony kért egy pohár vizet, mert órák óta nem ivott. Milyen jó volt a csapvíz azon a meleg szeptemberi napon! Az orvos gondban volt. Érzéstelenítőt csepegtetett a beteg szemébe, újra nézte, majd csak ültek és hallgattak. Receptet írt. Az asszony hangosan gondolkozott.

– Reggel is kiválthatom?

– Nem, ezt most kell! – miközben tovább törölgette a vérző szemet. – Ha rosszabbul van, azonnal jöjjön vissza, teljesen mindegy, hány óra van.

– Nincs annyi pénzem, hogy kiváltsam a gyógyszert és a taxit kifizessem.

Közben látszott az orvos aggodalma a nem szűnő vérzés miatt. Meg is szólalt, hogy fel kellene tárnai a vérzés okát. – Egy metszést csinálnék, majd összevarnám.

– Én nem vagyok olyan állapotban.

– Jó, akkor hagyjuk, végül is, még hétfőn is meg lehet csinálni.

Az asszony úgy emlékszik, a nővér mondta először, hogy maradjon bent a kórházban. Maradjon, erősítette meg az orvos is, majd ölébe vette a telefont, és kérdezte, van-e üres ágy. Ketten próbálták meggyőzni az asszonyt, de ő nem ellenkezett.

Sőt, félt hazamenni, mit csinál otthon egyedül, ha rosszabbul lesz, nem lesz ereje telefonálni és újra felöltözni sem. Az orvos űrlapot töltött ki, azt mondta, beleegyezés az infúzióba és az injekcióba. Az asszony nem olvasta el, csak aláírta. Bármi lehetett. A nővér karon fogva vezette a beteget a kórterembe. Arra emlékszik, hogy köszönt, amikor belépett. A kabátot egy állványra akasztotta és ledőlt az ágyra. Nemsokára kapott egy ujjatlan, végiggombolós hálóinget. Az asszony a póló tetejére akarta felvenni, de a nővér nem engedte.

- Fázom – mondta a beteg.
- Akkor hozok még egy takarót.

De az asszonymak a karja fázott. A fején keresztül akarta felvenni a hálóinget, mert látta, hogy be van gombolva. A nővér kigombolta. Az asszony berakta a nadrágot, pólót, majd később a kabátot a szekrénybe. Akkor 160 volt a vérnyomása, pedig már egy csökkentőt bevett. Megkapta a gyógyszereket. Az asszony semmit nem kérdezett, de ha kapott valamit, mindig megköszönte.

A nővér kérdezte, ivott és evett-e az asszony.

- Se nem ettem, se nem ittam!
- Mit kér inni?
- Vízet!
- Tejet vagy teát?
- Teát!

A nővér két szelet száraz kenyeret tett az éjjeliszekrényre, tányér nélkül. A fiókot kinyitotta, és az ujjával beletörölt, hogy poros-e. A beteg kezébe adta a gyógyszert és a csésze teát. Az asszony egyszerre nem tudott ennyi mindent megfogni, négy gyógyszert és egy bögrét, mert olyan beteg volt.

- Mi a gond?
- Semmi! – válaszolta az asszony.

Bevette a gyógyszereket és csipette a kenyeret. Utána infúzió-

ra kapcsolták. A kezét mozdulatlanul kellett tartania. Amikor lecsöpögött a folyadék, áttántorgott a mosdóba és felhívta a lányát.

- Szia, Pici!
- Otthon vagy?

– Nem vagyok otthon, baleset ért, a kórházban vagyok, egy ágra léptem, mely visszacsapódott, megsérült a szemem és agyrázkódásom van. Nem kell jönni, jól vagyok.

- Látsz?

– Igen – mondta halkán az asszony, mert a beszéd is nehezebére esett.

A nővér szemcseppet adott, melyben antibiotikum volt. Az asszony nyugtatót kért éjszakára, és közben nedves gézzel a szemét borogatta. A táskából előhalászta az óráját, és a fiókba tette. Éjfélkor már ébren volt, a látását és a memóriáját figyelte. Arra emlékszik, hogy az orvos kétszer is volt az ágyánál, és kérdezte, lát-e az asszony. – Igen – válaszolta –, ébredéskor ellenőrzöm.

Reggel fél hétkor ébresztették, hogy menjen zuhanyozni. A nővér hozott egy törülközőt és egy tiszta hálóinget, de nem volt váltás bugyi, se zokni. Rekedt volt a hangja. Az orvos megnézte a szemét.

- Fáj – mondta az asszony.
- Nem azt kérdeztem! Jobb vagy rosszabb, mint tegnap volt?
- Nem változott.

Különben meg annyira fáj, hogy a fejét fordította az asszony, ha balra akart nézni. Megkérdezte, hányadik emeleten van. Amikor felkelt, kinézett az udvarba és megnézte a szoba számát. Akkor nem volt halálfélelme, legjobban az agykárosodástól félt, még a szemét se féltette, mert abból kettő van. Mert ha nem tud gondolkodni, akkor neki annyi. A kezelőben ultrahangon megnézték a szemét. Jó hír

volt számára, hogy nem kell műteni, a vérzés majd felszívódik. A beteg újra kapott infúziót. Közben csörgött a telefon, a lánya hívta, már a vonaton volt. – Jól vagyok, kapom az infúziót. – Az infúzió lecsöpögése után visszahívta az asszony. – Ha bejössz a nagykapun, a második épület a szemészet, én a 12-es szobában vagyok. – Az asszony azon gondolkodott, mire van szüksége, nem írta fel, próbálta megjegyezni. Egyszer csak ott volt a lánya. Azt hitte, be van kötve az anyja szeme.

– Az esti hangodból úgy tűnt, hogy rosszabbul vagy.

Az asszony nem tudta megfogalmazni, de valami idegenség volt közöttük. A lány hozott két banánt, betette a fiókba. Azt mondták neki a szobatársak, hogy egy nyögést nem hallottak a betegtől.

– Arra se volt erőm – mondta az asszony.

Nemsokára hozták az ebédet, a lány nem akart egy falatot se enni.

– Ettem pogácsát az úton. Te kaptad a legjobb ebédet! Holnap tízkor van tanítványom, majd lemondok, és holnap is bejövök. Szóltál valakinek?

– Senkinek.

– Kinek szóljak?

– Elzának. Nincs kedvem mindenkinek végigmesélni, nehezemre esik beszélni.

Az anya leírta, mire van szüksége. A lánya hazavitte a diót és a mogyorót. Az asszony elaludt. Ébredés után megevett egy banánt. A lánya hozott tiszta alsóneműt, törülközőt, fogkefét. Mégis úgy döntött, hogy visszamegy. Csak nem tudja, melyik vonattal.

– Felhívtam Elzát, majd bejön hozzád. Meglocsoltam a virágokat. Az orvosnál voltam érdeklődni. Láttam az ultrahangos felvételt a szemedről. Öt infúziót kapsz! Néhány napig bent leszel. Azt mondta az orvos, hogy a

szerencsétlenségben az a szerencse, hogy nincs törés, és a szem kötőszöveve nem sérült meg.

– Az agyrázkódásról nem volt szó?

– Az is baj, hogy jól vagy?

– Gondolhattam volna, hogy bemész az orvoshoz.

Az asszony örült a lánya látogatásának, még akkor is, ha azt mondta neki, ne jöjjön. Az első, amit használt, a fogkefe.

A második napon is gyakran csöpögtettek a szemébe. Továbbra is nagyon fáj a feje, a szeme, ahol az ütés érte. Eleinte kapaszkodva járt, aztán önállóan. Már azt is elképzelte, hogy bottal sétál majd az utcán. Szerencse, hogy megúszta, mert mindjárt feküdni kellett volna ilyen állapotban, és nem buszozni. Talán nem is szenvedett volna annyit. Most már csak imádkozni lehet, hogy ne legyen komolyabb következménye a balesetnek.

Az ötödik napon szóltak, hogy mehet haza. Megkapta a papírokat, egy nővér segítette a csomagját, a portás hívta a taxit. Amikor kilépett a kórházajtón, a táskájára ült, amikor megérkezett a taxi, intett a sofőrnek, aki feljött a lépcsőn és levitte a táskát. Amikor hazaérkezett, a lányát hívta.

– Nem kell hirtelen dönteni! Máskor napokig nyavalyogsz, mire elmész. Most meg akkor szóltál, amikor elmentél.

– Hát ez volt a baj?

A lánya panaszkodott, hogy nincs társasága, mindenki mással van. Barna azt mondta, hétfőn utazik Angliába, de kedden felhívta, és még otthon volt. Kérte, hozzon neki teát. Jó lenne, ha lehetne folytatni ezt a kapcsolatot, lenne a lányának kivel beszélgetni, sétálni, színházba menni. Minden évben kevesebb a tanítvány. Jelenleg egy sincs. Minden telefoncsörgésnél azt hiszi, hogy diák hívja. Ideges.

Az kellene, hogy nyugodtan tegye le az angol felsőfokút és menjen dolgozni, utána meg írja a szakdolgozatot. Nem volna szabad a lánynomnak ilyen állapotban engem felzaklatni. Itt vagyok agyrázkódás után, nyugalom kellene, de nincs, mert a lánynak nincs pénze. Én a lánynomnak csak egy probléma vagyok. – Az asszonynak otthon hiányzott a kórházi biztonság.

A háziorvoshoz ment az asszony, a baleset után hat nappal, aki kérdezte, milyen vastag volt a faág. Az már tud komoly ütést okozni, mondta. Kérdezte, hol történt, ki talált rá az asszonyra. Két héten belül minden történhet. Adott névjegykártyát, és azt mondta, a nap huszonnégy órájában hívhatja a beteg, a kérdés ingyenes. Ha Pesten van, akkor is válaszol a kérdésre. De mivel ő is ember, ha nem tud vele kapcsolatot teremteni, hívja a mentőket. Kíméletesen éljen, a nyolcadik emeletre ne menjen gyalog, függőnyt se tegyen fel, ne hajoljon, könnyű ételt fogyasszon. Kérdezte, hogy áll a cukorszintje és a vérnyomása. Ajánlotta, hogy gyakran mérje a vérnyomását, mert azt egy rossz álom is befolyásolhatja. Ha hasmenése van, eltávozik a gyógyszer, még felszívódás előtt. Ezért történik meg, hogy valaki szedi a fogamzásgátlót, és mégis terhes marad. A szédülés, a fejfájás amiatt is van, hogy az egyik szem beteg. A nővér is azt mondta, kíméletesen kell élni, nem kell terhelni a szervezetet. Csak fokozatosan visszatérni a régi életmódra. Van, aki nem is fordul orvoshoz agyrázkódással, de olyan is, aki elveszíti az eszméletét. Amikor az asszony kijött a rendelőből, az orvos a ház sarkán dohányzott.

– Így, szépen lassan sétáljon! – mondta.

A rádióban hallotta az asszony, hogy egy agyrázkódás is kiválthatja a

skizofréniát, ha valakinek hajlama van rá. Azon a napon négyszer mérte a vérnyomását. Valami homályt észlelt a szemén, és nem tudta, mi lesz a baleset következménye.

A lánya panaszkodott, hogy nem halad az angollal, mert nincs CD-n az anyag. Nem fog az agya, nem tud tanulni. Kevés az idő, lehet, csúszik egy évet, júniusban kellett volna kezdeni. Hát igen, ő Rómát választotta. De ezt nem mondta neki az anyja, azt sem, hogy sajnálja, miért nem megy dolgozni állandó munkahelyre. Akkor nem tudna angolt tanulni. Most sem tud. Az anya aggódik, mi lesz ezzel a gyerekekkel, hiszen tengődik.

– Elza jön? Az agyrázkódást ki kell pihenni, feküdj!

– Fáj a fejem.

– Az enyém is.

– Barna visszajött?

– Biztos, nem én vagyok neki az első. Van egy tanítványom. Annyi dolgom van, hogy nem is győzöm. Fáj a torkom. Én idegeskedek az én dolgomon, te meg a tieden.

Csak ez nem így működik, gondolta az anyja.

Elza sincs tekintettel az asszony betegségére, pedig mondta neki, hogy még mindig veszélyben van. Panaszkodott, hogy karcosan kapta vissza a barátnőjétől a fél évvel ezelőtt kölcsönadott fazekat. Sok a dolga, mosni kell, takarítani. Rudolf becsajózott. Ez természetes. Egy negyvenéves nőtlen férfi olyankor megy hozzá, ha nincs más, hiszen kap egy kis ennivalót, simogatást. Majd megkérdezi az orvosát az agyrázkódás miatt. Az nem egyforma minden embernél. Az asszony ideges lett, pedig őt most kímélni kellene. Az olvasás nem kötötte le, de a tévé sem. Menne ki a lakásból sétálni, de még villamosra sem szabad ülnie, mert nagyon döcög.

SMS érkezett. Bevadult a torkom. Három gyógyszert írt ki az orvos, nem kezdtem az antibiotikumot, hátha megúszom anélkül is. Nem megyek be a tanfolyamra, majd odaszólok, hogy beteg vagyok.

Az asszony azonnal visszahívta a lányát, mert kíváncsi volt a hangjára. A héven utazott éppen, és nem volt rekedt. Ha sok probléma van, a lány megbetegszik. Így volt ez akkor is, amikor Barnával szakítottak. Most az anya a probléma, és az, hogy nincsenek diákok.

Ideges lett az asszony, meleget érzett, a feje fáj, reszketett, egész nap a lázát mérte. A fejét jobban tudja fordítani, de ha felfelé néz, fáj a szeme. Tudta, hogy kedd van, egy hete jött haza a kórházból, de valahogy mégsem értette, miért éppen kedd? Nézte a naptárt, és látta, hogy másnap október első napja. Valami mégis kimaradt? Talán a néhány átaludt nap és éjszaka?

Egy héttel a baleset után egy kicsit elment sétálni az asszony, mert kórházszíne volt. Az agyrázkódás olyan, mint a szűk dobozba zárt erek, amelyek a doboz falához csapódnak, lehet, hogy véreznek is. Ezeknek kell helyreállni. Az a lényeg, hogy a fejet nem szabad mozgatni, mert utófejfájás maradhat. Az már maradt, mert néha iszonyúan fáj, akkor le kell feküdni. Jó lenne, ha valaki segítene, kellene már takarítani is, mosni, nagyobb bevásárlásra, piacra menni. Elzát nem is kérheti, hisz annyit panaszkodik, hogy sok a dolga, bizonyosan azért, hogy ne kelljen segítenie.

A kardiológus azt mondta, fél évig is eltarthat az agyrázkódás utóhatása. Bizonytalanság a járásban, szédülés. Sokat kell vízszintesen feküdni. Ez nem semmi. Az üvegyöngyjátékot olvassa az asszony fekve, közben sok

folyadékot fogyaszt, mert azt is ajánlotta az orvos.

Lánya újabb panasza, hogy csak harmincezret keresett. Megcsinálhatta volna már a felsőfokú angolt, de nem volt pénze. 4–18 éves koromig kellett volna segítened, amikor mások angoloztak.

Ez jobban fáj az anyának, mint az agyrázkódást megelőző ütés. Ki segített neki 18 éves koráig? Csak az anyja.

Ha hatéves koromban beadtál volna iskolába, akkor mások lettek volna az iskolatársaim. – Milyen igaza van. Ha korábban születik, vagy ha később, ha más apja van, akkor is másokkal hozza össze a sors. Előtte törte el a jobb kezét, és különben is, még nem volt iskolaköteles. Aztán egy másik egyetemen elment egy éve, lehet, hogy annak is én vagyok az oka? Az igaz, hogy tanított, de a pénzt utazásra költötte, mert neki mennie kellett, le se tudta az anyja beszélni róla. Szabad idejében olvasott és szórakozni ment, nem takarított, nem főzött, nem mosott, nem vasalt, esetleg néha mosogatott. A saját pénzén könyveket vásárolt. Az anya soha nem vette el a pénzt, utazásai alkalmával még pótolta is.

Telefonon kell ilyeneket mondani, hogy én nem segítettem! Ilyen betegen kell szemrehányást adnia! Most már tudom, így lesz ez életem végéig.

– Ezután ha valami problémád van, mondd meg, és megbeszéljük, mit tudok tenni, de ne hallgasd el! Én legyek az első, és ne más.

– Tudod, hogy csak téged hívtalak fel a baleset után.

– Mit csinálsz?

– Olvasok.

– Az jó, ha már tudsz olvasni. Kérjél segítséget, különben honnét tudják, hogy szükséged van rá.

Tisztel a lányom, de nem szeret, én viszont úgy imádom, hogy beledöglök. Mindig a jót akarom, ő meg csak vádol. Barna egyetlen gyerek két szülővel, persze hogy többet nyújthattak neki, mint én. Mit nyújtott az apja? Nagy semmit. Beszélje meg vele! Miért mindig az anyát kell bántani, aki a legtöbbet adja a gyerekének? Az asszony most már tudja, milyen egyedül lenni az öregségben, olyan, mint most a betegségben, nincs erő felkelni, nincs kondíció mosakodni, senki nem törődik vele, csak egy pogácsát kíván, és azt sem kap.

Az asszony Elzának mondta el a fájdalmát, mert azt hitte, belepusztul. A barátnő azt mondta, nem cserélne az életével. Mindig jobban megerősödik abban a tudatban, hogy ne sajnálkozzon amiatt, hogy nincs gyereke.

Az asszony éjszaka háromóránként ébredt. Felment a vérnyomása, amit a lányának köszönhet. Kevés anyá küzdött annyit a gyerekéért, mint ő. A lány világirodalmat olvasott, míg az asszony dolgozott, és néhány év múlva azt mondta, majd beszélgetünk, ha te is olvasol. Vajon miért olvashatott? – mert az anyá adott neki lehetőséget. Kiszolgálta, akarta, hogy tanuljon, jobb élete legyen, mint az övé. Ilyen betegen ilyen vádat mondani, hogy neki akkor kellett volna segíteni. A lány nagyon elvette az anyá kedvét. Tehát, míg élek, engem vádol. Hihetetlen, mit aggodok a lányoméért, és mennyit segítek neki az életben. Szerintem, ezt letagadja. Egyedül nem jutott volna idáig, habár úgy állítja be, hogy őt senki nem támogatja.

Kezében tartja lapunkat, Kedves Olvasó – hadd higgyük, hogy „nyert ügyünk van” így, mert törekvéseinket megítélheti, s határozhat arra, hogy adójának egy százalékát alapítványunknak ajánlja föl.

Ezt megteheti, ha kedvezményezettként

a **Cédrus Művészeti Alapítványt**

nevezi meg, adószámunk pedig:

18110661-2-41.

Köszönjük.

Jahoda Sándor

Panírozott szárnyak

(Részletek)

Béla és Ilona eleinte nem tudta, hogy mi legyen leendő gyermekük neve. Ilona a Klotildra tippelt, ha lány, Zebulonra, ha fiú. Béla nem törődött vele, gondolta, jobb túl lenni az ilyesmin, mielőbb. Végül a Patrícia és az Ödön név mellett döntöttek. A szülés előtti napokban – illetve esteiken, az ifjú pár kiment a kertbe – elvégre május közepe volt, vagy mi a fene –, és sokáig kémlelték az eget, hátha előbukkan az a bizonyos betlehem-i csillag. De csalódnuk kellett minden egyes alkalommal. Május 17-én szült Ilona, viszonylag könnyen. Mondanom se kell, burokból született – most már azt is tudjuk, hogy – Ödön, három és fél kilóval. Nem volt az a látnok, aki előre látta volna, mi lesz belőle. Csak én tudtam. Vagy még én sem? Nem is izgat. De térjünk a tárgyra! A picit két hétre rá már haza is vihették a kórházból, megvolt az előre kialakított babaszoba, már csak be kellett lakni. Volt ott, kérem szépen, minden: mózeskosár, ilyen-olyan fityegők, rugdalózók, ütlegelők, csingi-lingi játékszerek stb. Jól táplálkozott, és szépen nőtt. Sokat gügyörészett és keveset sírt. Azt már csak jóval később tanulta meg, hogy ha elkezd nyafizni, nem volt kecmec, a szülei bevetésre készen repültek a kiságyhoz. Szóval, már akkor elég rafinált volt. De a terrort csak akkor kezdte el igazán, mikor kinőtt az első foga. Nyomban bele is harapott az anyja mellébe. És vigyorgott, egyre csak vigyorgott a kis fenevad...

...

Kellemetlen, de üdítő emlék-folt volt életében az a baleset, mely óvodáskorában történt meg vele. Épp játszott a kertben, mikor is elcsúszott, és eltört a jobb lába. Sivalkodott, fújtatott, majd tiszta ideg anyja elvitte a sebészetre, ahol aztán megröntgenezték, és megállapították, hogy bizony – eltört. Begipszelték, hazavitték. Óriási párnákkal aládúcolt tengeri herkentyűt szerkesztett össze neki az apja. Természetesen fekvéssel kellett étkeznie, ami, ugye, nem esett nehezére. Ő volt amúgy is a család egy szem gyermeke, hát most aztán elszaladt vele a ló, jó meszszire. A legfinomabb, legbecsesebb falatokkal, vagyis dehogy falatokkal, hatalmas adagokkal szolgálták az úrfinak. Mikor megkérdezte anyja: Ödönkém, hogy vagy, szólalj meg, lelkecském, a kis nagybeteg így felelt: édesanyám, azt hiszem, meg kell írnom, itt és most, a végrendeletemet, nincs mese. Hogy még nem tudok írni? Persze, persze. Akkor diktálok. Jaj, jajongott a boldogtalan édesanya. Papot, erre nyomatékosan kérek, ne hívj, eddig is megvoltam nélkülük, minék hát ez a csinnadratta. De, suttogott magasztosan, az sem kizárt, hogy nyomban visszahozna az életbe, ha egy-két tábla csokit ehettek. Nem tudom. Mindenesetre megfontolandó. Mit szólsz, anyus? – És meglett. Meglett korábban is kellemesen emlékezett vissza erre a viharos, sok energiát fölemésztő időszakra. Hej, de rég is volt, tűnődött magában. Én voltam a világ legducibb nagycsoportosa.

...

Vannak még így a világon elegenden. Boldog-boldogtalan zabál, mármint a mi civilizációnkban. Itt, kérem szépen, tényleg a szájakba repülnek a sült galambok, meg minden. A túlsúly tehát világ-probléma, és ne feledjük, a kövérek vannak túlsúlyban.

...

Már az óvodában elérte, rossz híre megelőzte őt. Szótlán-mogorván csapdosta-verte kiscsoportos társait. „Óvó néni, óvó néni, az Ödön bánt!”- más hangot se lehetett hallani a pirinyó óvodában. Ha aludni kellett, Ödön csak csibészkedett. Szegény óvó nénik próbálták megregulázni, de annál jobban folytatta kisdéd játékait. Ha megpofozták, visszaadta. Ha egy nagyobbat kentek le neki, egy nagyot kent le a kárára mellette tartózkodó megszeppent Piroskának, aki ettől persze sírva fakadt. Ödön meg csak nevetett, nevetett... Egyébként tettett neki a kicsi, és talán éppen emiatt osztotta ki. Szerelem volt ez a javából.

...

Piroskának – szőke kislány – szőke haja és kék szeme volt. Szülei, természetesen, elkényeztették. Kedves hangulatú ruhácskájában elbűvölő volt. Ödön jól megtépzta persze. A lekváros kenyérből, amelyet tálcán kaptak a kicsik, először jól belakmározott, a többiek kárára. A maradékot Piroska szép ruhájára kente, meg a hajára is. Szegény Piroska! Hogy sírt. Az óvónéni próbált rendet teremteni, többnyire sikertelenül. Ödön játszott az ártatlant. Mondta is: magától repült a lekváros kenyér oda, ahova akart. Tudniillik szabad akarata van itt a földön mindennek és mindenkinek. Az óvó néni, hogy, hogy nem, sehogy se akarta elhinni ezt. – Valószínűleg az a tíz-egynéhány szelet is a saját akaratából szállt alá uraságod gyomrába, nemde? – Hát valahogy úgy – szemtelenkedett Ödön. Piroska maga hívta elő a bajt. Ez is az ő döntése volt. Az, hogy én meg lekentem neki a lekváros kenyér után egy-két maflást, arról a kezem tehet, nem én. Mért kell nekem emiatt a pitiáner ügy miatt két órán át a sarokban térdepelnem, mint egy jezsuita templomban? Szólni fogok a felettesének. Az igazgatónő nekem fog igazat adni. Vegye úgy, hogy máris ki van rúgva. Aztán térdepelhet az Isten előtt is, senkit sem fog vele megghatni. – Ezzel lekevert még egy jókora pofont az amúgy is pityergő Piroskának. Így zajlottak az események akkoriban az óvodában, úgyszólván nap mint nap. Ödön elégedetten bőfögött, mint egy jóllakott napközis óvodás...

...

Pofa nélkül elvette a gyengébbektől a gyümölcsöt, édességet, a gyengébbek kedvéért pedig a banánhéjakat a legforgalmasabb helyekre helyezte, nagy műgonddal. Ha elesett valaki, gonoszul kuncogott bele a markába, és közben fapofát vágott. Vagyis zsír-pofát, ha az igazsághoz kívánunk ragaszkodni. És miért ne tennénk másként! Egyébként is, ki törődik az elesettekkel ebben a mai világban?

...

Felejthetetlen gyermekkori karácsonyok. Bár Ödön szülei ateisták voltak, mindig valami repesésszerű érzésekkel készültek Jézus Krisztus születésnapjára. A fát Ödön apja választotta ki és hozta haza, az anyja meg díszítette,

csinosította. Ödön nem csinált semmit. Már előző nap készen volt az ajándékaival. Sokat dolgozott velük. Anyjának egy papírhajót, apjának egy papírcsákót hajtogatott. Várta, várta már a szentestét meg a nagy ünnepi vacsorát. Előtte azért jól beszaloncukrozott, a móka kedvéért, meg úgy egyébként is. Mikor eljött a gyertyagyújtás ideje, csillogó-villogó szemmel nézte egymást a család. No, Ödönkém, szól az anyja, boldog karácsonyt, ott vannak az ajándékaid a fa alatt, szedd elő és bontsd ki őket, míg férjeura majdnem okos fejével beleegyezően biccentett, nem remélt. Ödön nem volt rest, vagyis az volt, de ez most nem ide tartozik, nekiszaladt a fának, majdhogynem feldöntötte, és már tépte is szét a csomagolásokat. Mindenféle játék, filctollkészlet, ruhanemű került elő. Ödön legjobban a füles sapkának örvendett, nyomban fel is tette – igen jól állt neki, azt azért tegyük hozzá –, és buzdította szüleit, hogy ők is nézzék meg az ajándékaikat. Szépen be volt csomagolva a papírhajó meg a papírcsákó. – Na – kérdezte Ödön –, örültök neki? Apus, most mindjárt fel is vehetnéd a csákót. – A szülők el voltak képedve ekkora figyelemtől, bőkezűségtől. Apja, csákovával a fején, máris indítványozta: menjünk hát enni. Nagy eszem-izsom, dínom-dánom volt, mindenféle földi jóval stb. A későbbiekben, ahányszor egyedül maradt, Ödön módszeresen szedegette le a szaloncukrokat a fáról, és eszegetni kezdte. A második napon már egy szaloncukor se volt a fán. Ödön az üres csomagolópapírokba galacsinokat csempészett, és így nem tűnt fel, hogy dézsmálás alapos gyanújának esete forog fenn. Anyja persze neki külön egy felbontatlan doboz szaloncukrot adott, de hol volt az már, hol van már a tegnapi édesség? Ödön gigantikus bendőjében.

...

Szóval, Ödönke nőtt, nőtt, csak nőtt egyre, széltében, hosszában. Utálta a könyveket. Azt hiszem, még beléjük is fújta az orrát, de ezt csak az ellenségei terjesztették, nem állok jól ezért az információért, bár nem tartom teljesen lehetetlennek. Viszont, hadd mondjam el, rendkívül szerettem enni. Mindenfélét. Egyszóval, mindenevő volt. Hogy ez éppen beteges vonás lett volna-e, ezt azért nem állítanám.

...

Ááááá-ásítózott kényelmes ágyikójában ez a lusta kölök. El kéne lógni a tornaórát, kinek van kedve ilyen szeles-lucskos időben futkározni és medicinlabdával dobálni a társakat. Még ha jó ötlet is. Abbion.

...

– Édesanya, édesanya! – visítózott a kis Ödönke egy reggelen, és lehuppant az ágyról. – Tudod – fejtegette anyjának –, milyen disznóságokat álmodtam? Á, úgyse hinnéd el. Ugye nem árulsz be a papának? Jó, akkor elkezdem. Sonka, sült karaj, abált szalonna volt egy asztalon. Terülj, terülj, unszoltam. Aztán úgy elterült, hogy nyomban leborult a sok finomság. Azt a leborult szivarvégit, mondok, de hisz koszosak lesznek ezek a mindenféle földi jók, szerencse, hogy az egyik nagy sonka ép volt még, hát falatozni kezdtem. De túl sok volt nekem. A lakáj – tudom, hogy hihetetlen –, aki ezt szervírozta, maga a hétfejű sárkány volt. Kénytelen voltam őt megkínálni a maradékból (ami még a papának is emberes adag

lett volna). Be is vágta egyetlen falással. Nincs még?, kérdezte félénken a hét fej, kórusban. Nincs, ti ebadták, majd becses jobbom mutatóujjával megmutattam, hol a kijárat a várkastélyból. Erre lesütött hét fejjel elosont. Anyu, ez történt, így görbüljek meg, ha nem. Hogy kész van a reggeli? Én meg úgy belejöttem a mesélésbe, hogy észre sem vettem (na jó, mégsem került el a figyelmemet), hogy korog a gyomrom. Hát akkor, irány a konyha! – És mint egy mini szumó-bajnok, futott-szaladt a tett színhelyére, minden akadályt könnyedén félresöpörve.

...

Nem mintha szeretett volna – csak úgy, a séta kedvéért – bóklásztatni, de egyptár gombóc fagyit ha beígérkezett, megfelelő indoknak bizonyult. Anyja, mikor Ödön elsős volt még, egy igazi nyáriás ízű tavaszi napon megérezte, hogy – menni kell. A kis *gömböc* a séta alatt nyafogott, perlekedett: – Anyus, miért kell állandóan kézen fogva mennünk? Tudod, hogy már egészen kicsi (sicc!) korom óta önállóan tudok járni. Még a végén azt hiszik, hogy én a te fiad, te meg az én anyám vagy. Tisztában vagy te is azzal, milyen pletykások az emberek. Hogy négy gombóc fagyit? Hm. Ez egy el nem hanyagolható szempont. Rendicsek. Irány a cukrászda, csuhaj! – Azzal szinte maga után húzta édes jó anyukáját. Pedig még csak hétéves volt. Nem firtatom, de tudjuk, hogy már akkor milyen *fajsúllyal* rendelkezett. A cukrászda előtti sarkon ott ült, vagy inkább kuporgott egy vénséges vén cigány asszony. Megszólította őket: – Öcsi-sajt (Ödön annyira megdöbbsent a meglepetéstől, hogy tátva maradt a szája), van kedved megtudni, persze baráti áron, mi lesz, ha nagy lesz? – Még mit nem – replikázott a dundi kölök –, nem oda Buda. Ha majd ön fizet nekem, úgy szívesen adom beleegyezésemet. – Most a cigány asszonyon volt a meglepetés döbbenete. – Ejha, látom, ember vagy a talpadon, ezt már szeretem. Legyen hát, add ide a tenyered, jól van. Milyen nagy, milyen puha, egészen érdekes. Lám, lám, igen. Tehát, kislegény, mindössze annyit mondanék, hogy hosszú életű lesz – és nagy ember. – Kisfiam, most már menjünk, elég volt – próbálta elvonszolni Ödönt az anyja, de az kötötte az ebet a karóhoz. Aztán elégedetten köszönt el a vajákos vénasszonytól. Már ettől is kiváló kedvvel hagyta ott, és még csak észre sem vette, hogy anyja továbbra is a kezét fogja, szóval, nem is csak a fagyit, hanem a tudat. A nagyság érzete. Hogy már most is *nagy*, sokkalta nagyobb, mint a társai. Nagy ember leszek, suttozta bele a jó szagú szélbe, ilyen nagy leszek. És széttárta, szétfeszítette a karjait.

...

Ki nem állhatta a hóembereket. Gyermekekorában történt, hogy ő köszönt az egyiknek előre, és az nem köszönt vissza. Ezt vérlázítónak érezte. Nevezze meg a segédeit, üvöltötte, majd rögtön lebokszolta a hóember fejét, ami nagyot huppant és szétesett. Ödön sóhajtva lenyúlt a sárgarépáért, úgymond, az *orrért*, és hazáig elropogtatta. Megpróbált füttyörészni is, mert azt hallotta, hogy a répa ebben nagy segítség. Hát nem jött össze. Azóta minden télen, ahol csak szerét ejthette, szidta és agyba-főbe verte a hóembereket. Szegények! Mit ártottak neki? Sebj. Hógolyóval dobálta őket, meg a gyerkőc-társait. – Ödön, hogy te milyen komisz vagy, megmondalak a tanító néninek – mondták a suliban, de hősiünk csak tovább csintalankodott. Istenem, gyermek volt még.

...

Az ivászatról megvolt a maga – józan paraszti megfontolásból, a többnyire lesújtó – véleménye. Olyan hétesztendő is lehetett, mikor apja érkezettnek látta az időt, hogy kerekded kisfiát beavassa az alkohol szentséges misztériumába. Mondjuk, hogy szerette volna megkeresztelni. – Itt van, fiam, a pohár alján maradt egy korty abból a kiváló kövidinkából. Légy szíves, ne légy dinka, hanem zsuppsz, ürítsd ki hama! – De apus, olyan büdös, mint a... nem is talállok rá szavakat. És az íze! Ne kényszeríts arra, hogy ellentmondjak neked, lelki békém megőrzése érdekében. – Fiam – sóhajtott fel csalódottan Béla –, tudod te, mit csinálsz? A világegyetem sorsa, ezzel mindenki tisztában van, hidd el, a kocsmákban dől el, és az emberek is ott dőlnek el, ha már kikészültek. Ne kárhoztasd magad ily rettentő életre, az égre kérlek! – Apa, döntésem – itt már felismerhető volt a későbbi Ödön határozottsága – biztos talajon áll, és diadaloszlopként magasodik az alantas örömök fölé. – Aznap nem is szóltak egymáshoz. Béla tett még néhány eredménytelen kísérletet fia megtörésére, de hasztalanul. Ödön megmakacsolta magát, és a kivívott győzelem biztos tudatában hajtotta fel egymás után a szódás málnaszörpöket.

...

Imádta az autókat. Már kicsi kora óta szerette szemlélni a járgányokat. Betéve tudta az összes márka nevét. Ha álmából ébresztették volna, akkor is rávágja, melyik milyen évjáratú s a többi. Volt neki, kérem szépen, egy rakás kisautója, de a legnagyobb büszkesége egy tekerős kisautó, amelybe épphogy belefért, de mindegy, imádta nagyon, a kilencedik születésnapjára vette neki az apja. Bizonyára megérdemelte. Vagy mégsem? Na, ez már kideríthetetlen. Nem is ez a lényeg. A környékbeli csóró lurkók kiguvadt szemekkel nézték, amint Ödön kihajtott szeretett járműjével a garázsból. Könnyörögtek neki: – Ödön, Ödön, add kölcsön egy félóra, jó? Akkor öt percre, azt sem? Legalább azt engedd meg, hogy beleüljünk. – Képzeltetek, mit felelt nekik. – Ejnye! De erőszakosok vagytok. Még mit nem. Hogy bekoszoljátok az üléshezátot meg a frissen festett oldalát. Neveletlen kölkök. – Még hozzáérni is csak fejvesztés terhe mellett lehetett. De nem kell ezen úgy elcsodálkozni. Ödön napjainak jelentős részét töltötte a garázsban, ahol a család Trabantja volt elszállásolva. Ödön csutakolta, fényezte nap mint nap. Mármint a sajátját, a Trabant nem keltette fel az érdeklődését. Ha majd felnövök, nekem is lesz igazi kocsim, fogadkozott magában. Kizárólag Piroskának engedte meg, hogy beleüljön és mehessen vele valamennyit. Nem sokat. Piroska kivételezettnek számított Ödön életében, mert már óvodás kora óta ismerte, és valamelyest szimpatizált vele. De mégis, aggódó tekintettel leste, míg a kislány körözget a kis kertben. – Hé! Hé! Jól van, most már elég – szólt harsányan –, egy-kettő, szállj ki, és légy szíves, ne piszkold össze a kezedd, rendben? – Azzal beült, és gigászi göggel betekert a garázsba. Mikor nagy nehezen sikerült kikászálódnia a kiskocsiból, szépen letakarta egy nagyon tiszta pléddel. Talán az illetéktelen szemek elől rejtegette, vagy valami latens tisztasági mánia volt ez a részéről. Ma már nehéz megmondani. – Holnap pirosra festem. Majd kérek apától festéket. Piroska is örülni fog. Ujjujj! De jó, még több irigyem lesz... – ujjongott a kövér autóbólond...

Komor Zoltán

Kádvitézek

(Részlet)

Talicskán érkezik meg az éj a faluba. A rozsdás kerekek nyikorgása felriasztja a templomtoronyban csüngő bőregerek hadát. Hártyás szárnyaik átfésülik a hús levegőt: a szalma óvatosan kirázza magából a rég halottak szürke hamvát.

Az édesanya kísértetként lebeg be a fiúk szobájába: kikerekedett szeméből legeg a hold, fehér arcán az álom gyufasercégésének hosszú, fekete nyomai kanyarognak, mintha harci festékekkel lenne kikenve.

Figyeli, ahogy tátott szájjal szendereg a két gyermek: a takaró fel és le jár apró mellkasukkal, miközben édes leheletükkel átöblögetik a szobát. Tejszőke hajuk a párnából csiklandozza ki a tollakat. Az asszony így szól hozzájuk a sötétből: – Drágáim, csöppjeim! Gyorsan, keljetek, fürödnötök kell! Már készítem is a vizet, leszüretelem a szappant a fogasokról, és mind a kádba dobálom nektek. Drágáim! Csöppjeim! Kiverjük az éjből a tisztító habot!

Válaszra nem vár, már cipeli is őket a fürdőszobába. A fiúk csak a kádban térnek magukhoz. A langyos víz átcsap sima hónuk alatt, buborékok ülnek meg a köldökükben.

– De anya... – így kezdik sirámukat. – Hiszen mosakodtunk lefekvés előtt! Igazán átcsutakoltuk magunkat alul-felül. Anyaanyaanya...

– Sss... – tartja az ujját a nő reszkető ajka elé, majd így szól: – Förtelmes rémálom telepedett az ágykeretre, amitől még most is füstöl a hajam. Azt álmodtam, hogy felnőttem, és messzi magatok mögött hagytátok ezt a házat. Rablók, gyilkosok váltak belőletek. Ilyesfajta kések forognak lefekvés óta bennem... Szép tisztára, lelkeim, le kell csutakolnunk a balsejtelmeket drága bőrötökről!

A gyermekek erre nem szólnak egy szót sem. Összenéznek, majd egészen felélénkülnek, és egymást kezdik csapkodni a szappanos vízzel. Lábujaik közé a kád alján keringő dobókockák szorulnak. Az anya sorra emeli fel a kádból a kis lábikókat, lefújja róluk a szappanhabot, és nézi, hogy mit mutatnak a kockák.

– Sok-sok szép hatos! – dicséri őket. – Most már igazán vár rátok a puha ágy. Lesatíroztam rólatok az ördög árnyékát. Irány hát a párna, gyümölcsseim!

A gondolatok javítóműhelye. Aknák surrannak a recsegő deszkák alá, a denevérek karmai közül egyenest a hóba pottyannak a csillagok. Hegedűsök táncolnak most a tél néma traktusára a háztetőn, megannyi magányos sötét sziluett: bedobálják hangszereiket a kéménybe, az abból felszálló füst muzsikát görget az ég abrosz-sarkain.

– Drágáim, csöppjeim! – érkezik az álom függönye mögül egy testetlen hang, amely ismét felriasztja a két fiút.

– Anya... – suttojják. – Olyan, de olyan fáradtak vagyunk.

– Sss... Vízet engedtem nektek a régi kádba – biztatja őket a nő, és már húzza is ki fiait a meleg paplan alól. – Gyertek, kincseim! Elő a skatulyából!

Muszáj... Kell most fürödni! A szappant már leszüreteltem a fogasról. Szép tisztára, csinosra...

Elégnek a bocsánatok a pipában. Lekerülnek a ruhák: elővillan a gyerekek sima feneké, a nő pedig megragadja a szappant, és dörzsölni kezdi vele a hátukat.

– Szétpukkant az álombuborék, fekete hangyák masíroztak elő belőle – magyarázza a fiainak. – Itt zizegnek még mindig a hajamban. Szörnyűséges, ronda bogarak! Bolyukat a temető földjéből gyűrják, a koporsókból kihordják az elföldeltek keserű könnyeit. Azt álmodtam, jaj, minek is mesélem el, hogy felnőttek mind a ketten, egyik napról a másikra, és... és koldusok lettetek, akik megeszik a kutyákat. Eltűntek a torkotokban mind a kis kutyafejecskék, kincseim. Lasszóként pörgettétek a szakadt pórázt hajatok körül. Fogaitok közé ragadt a sok-sok bánatos vakkantás. Gyorsan, gyorsan, szép tisztára, lelkeim, le kell csutakolnunk a balsejtelmeket drága bőrtökről!

A fiúk erre hatalmasat ásítanak. Kinyújtóznak. Lábujaik közé másznak a kád alján keringő dobókockák. Az anya sorra emeli fel a kádból a kis lábikókat, lefújja róluk a vergődő hangyákkal teli habot, de a beszorult kockákon már nem látszanak a számok, rég lemosta róluk a szappan.

A fürdőszobában nyughatatlan kísértetként forgolódnak a törülközők. Magukhoz ölelik a fáradt gyermekeket. Azok arcukat a textilbe fúrják.

– Gyorsan, gyorsan, be az ágyba! – pirít rájuk az asszony. Erre felgyullad a lant. Denevérek kezdenek mocorogni a csővezetékben: a szárnyuk szöszmötölésétől hangos az éj. Az anya maga is készülne lefeküdni, de ahogy felemeli a takarót, látja, hogy az ágyában száraz kórok fekszenek egymáson. Bánatosan sóhajt. Végül csak rátelepedik az ágyra, elalszik. Ahogy forgolódik, betölti a házat a recsegő növények hangja. Olyan, mintha papírok szakadnának az imakönyvből.

A gyerekek a másik szobában nehezen alszanak el, de amikor ráhull az álom a szemükre, az édesanyjukat látják az égen keresztül lebegni, amint habzó szappanokat dobál rájuk a magasból.

– Drágáim! Csöppjeim! – kiabál. – Ezeket itt az égből törtem, a felhők habja csorog rajtuk! Ettől lesztek igazán tiszták, a mennyei fény költözik tőlük bőrtötkbe!

A szappantömbök pedig röptükbe átváltoznak téglává. Kettőt pislantanak, és már egy fürdőkádban fekszenek. A horzsolásaiktól lassan rózsaszínné válik a víz.

A képzelet villámhárítója. Arra ébrednek végül, hogy a párna nyomja a fejüket. Egyszerre nyitják ki a szemüket a sötétben, benyúlnak a tarkójuk alá, sorra húzzák ki alóla az éles téglákat. A szoba közepére hajigálják őket, azok pedig rovarlábakat növesztenek és felmásznak a falra. A fiúk álmosan figyelik a jelenetet, közben már hallják a távoli zubogást, az ezer eső hangját, a nagy vízesést, ahogy anyjuk a fürdőszobában folytatja a régi kádba a vizet. Lehunyják a szemüket, és látják maguk előtt, ahogy habot ver a csobogás. Látják a megannyi keringőző buborékot, érzik az orrukban a szappan illatát, elképzelik a víz langyos érintését. Egyetlen porcikájuk sem kívánja a fürdést.

„Drágáim. Csöppjeim. Álomban felnőttek és megöregedtetek. A koporsóban feküdtetek mindketten, én akkor már sehol sem voltam. Álomban körbevett titeket egy gyászoló család, akiket én nem ismertem, és virágokat ültettek a mellkasotokba. Azok a virágok rögvest kihajtottak, szirmaik úgy hulltak, mint az én könnyeim. A szalmába ültette őket az északi szél.”

– A füttyeteket is meg kell mosni!

A sok szappantól már egészen fehér a víz. Anyatej fodrozódik a kádban. A fogásra akasztott cipők maguktól hullnak le, és agyontapossák a szőnyegen sürgölődő téglabogarak hadát. A vízben feloldódnak a kislíúak árnyékai; fekete tintaként kavarnak még egy ideig, majd eltűnnek, és érkeznek a smirglitörülközők.

– Ne fűrössz minket többet! – kéri a fiúk, a bőrük száraz a szappanlétől, a szemük is egészen piros, a textil vörösre dörzsölte papírtestüket.

Belesimulni az éjszakai szobába. Kikaparni a lélekből a maradékot, és meg-etetni a kutyákkal. A kulcslyukakba szorult csupa hatos oldalú dobókockáktól nem fordul a zár az ajtóknban. A pillákra fagyott könnyeket az anya pohárba teszi, rázogatója: koccanásuk, mint a fiúk lábkörmei, amikor a kádzománccal ütköznek. Egy talicska denevér az ablak alatt. Vergődnek benne, bőrszárnyaik szétszakadnak társaik karmolászásától.

Bóklásznak a percek. Az anya megágyaz a fürdőkádban fiainak. Párnát tesz a két meztelen gyerek feje alá, takarót terít rájuk, és csókot lehel a homlokukra. A csóknyom a fejükön egy pillanatra felizzik, majd az asszony megnyitja a két betakart fiúra a vizet, és indul kifelé a fürdőszobából.

– Jó éjt, drágáim! Csöppjeim! A zuhatag tisztán tart majd titeket álló este, reggelig. A legcsúnyább álmok mindig eltűnnek a lefolyóban, meglátjátok!

Azzal ujjával kihessenti a fényt a szobából. A két gyerek lehunyja pilláit, és a víz egyenletes csorgását hallgatja. A félálom panírja. Egyszer csak nyihogás zendül a sötétben. Érzik, ahogy rázkódik alattuk a kád. Kiabálni kezdenek, miként a torkukon kifér. De az anya ezt már nem hallja. Mélyen alszik a másik szobában, a szeme mozog, miközben lapozgatja álmait.

A kád megemelkedik. Kinyújtóztatja hosszú lólábait, és körbe-körbe kezd ügetni az árnyakkal kibélelt fürdőszobában két reszkető lovasával. Egy ideig járja örült köreit a csempén, majd kiugrik velük az ablakon, egyenest a sötétségbe, már az udvaron szalad a kádban ülő meztelen fiúkkal. A fürdőzőket megcsapja a februári hideg. A tél bekúszik csontjaikon, deret ültet a hajukba.

– Gyertek, vitézek! Szépre, tisztára mossuk a fütyiteket is! – nyeríti alattuk az örült kád, majd átugrat velük a rozoga kerítés deszkái fölött, és messzire vágat foglyaival az éjszakába.

Élesen recsegnek az ágyra terített száraz kórók, ahogy a szobában fekvő asszony a bal oldaláról a jobbra fordul. A melle fel és le jár, az ajkán titkos mosoly dereng. Álmában két délceg katonának látja a gyermekeit, amint egy hatalmas paripa hátán törtetnek ismeretlen országok, királykisasszonyok felé.

– Kis vitézek! – rebegi, majd hagyja, hogy tovább ringassák a képzetek habjai. A lába lelóg az ágyról, kemény sarka a padlót súrolja. A lábujjai közé szorult dobókockákon az egyes szám villan.

Tollszakadás. A hímzöcérna, amely az iránytűkbe szövö északot. Valahol a széles határban áll egy kád: jégcsapok lógnak a pereméről, ezeken korcsolyázik a hold sápatag fénye. Benne már megfagyott mind a víz, a vízzel együtt jégzoborrá vált a két fürdőző is. Bőrük fehéren dereng az éjszakában, olyan fehéren, mint akikről minden piszkot, minden színt lemosott már a szappanos víz. Nyitott, fénytelen szemük egymásra mered.

A faluban a tűbe fektetett madarak éneke átmossa a falakat. Az elhamvadt hegedűk parazsától meggyulladnak a poros komódokban őrizgetett kendők. Az anyalok törött zsírkrétaí a tetőkre potyognak.

Szilágyi Perjési Katalin

Frász-nap az Aranysárkányban

Szabadság – köszönt Puszi úrra Várhegyi elvtárs, ahogy a budiból jövet összehatalálkoztak.

Várhegyi elvtárs onnan volt felismerhető, hogy micisapkát hordott télenyáron, mióta megverték a börtönben, és bár leülte büntetése nagy részét, azóta nagyon haragudott a világra. Mert Várhegyi elvtárs lelkének bizony nehéz volt beletörődni, hogy nem egy vakmerő partizánakció lefülelésekor bukott le elvtársaival, ami minden öntudatos proletár álma, hanem rosszkor volt rossz helyen.

Úgy történt, hogy még a háborús évek elején Várhegyi elvtárs, aki akkor már illegalitásba vonult pár hónapja, vagyis a behívó helyett a bujkálást választotta, betért az állomásnál a restibe. Nyár volt, tikkasztó kánikula, és illegalitás ide, pártfegyelem oda, megszemjázott és legurított egy sört. Aprót böffentve a hideg nedű után éppen kilépett a resti ajtaján, mikor egy idegen fiatalember lépett hozzá, és azt mondta, fogja csak meg ezt a csomagot egy kicsit, majd egy barna papírzacskót nyomva a kezébe, fúrge léptekkel elfutott. Várhegyi elvtárs szíve büszkén feldobogott, érezte, itt a pillanat, amikor talán tehet valamit az Ügyért. De mit is? Míg ezen mélézött kezében a csomaggal, hirtelen sípszó hangzott fel, és körülötte kitört a zűrzavar. Civil ruhás detektívek lepték el az állomás környékét, majd kettő egyenesen hozzá lépett. – Kukkantunk csak bele – kacsintott huncutul a magasabb a csomagra, míg társa egy szót sem szólt, csak udvarias mosollyal gyomorszájon vágta Várhegyi elvtársat. A csomag tartalma, pontosan háromszáz darab röpcédula és Várhegyi elvtárs takaros csomóban elfeküdt a földön, és ő elgondolkodott, hiába kérte a legutolsó titkos gyűlésen, mostanában ne osszanak rá feladatot, mert szagat a dereka, lám, a küldetés így is utolérte.

Mert Várhegyi elvtárs valóban lelkes és vakmerő tagja volt a helyi pártszervezet maroknyi csapatának, ő volt az, többek között, aki a kormányzó úr látogatása idején megvető arckifejezéssel álldogált a járda szélén és megvetését kifejezendő, loccsanóst köpött annak elhaladó gépkocsija után. Az esetnek, saját elmondása szerint, számos szemtanúja volt, ám retorzió nem történt, mert amint rendőr közeledett, ő rögtön a távozás hímes mezejére lépett. Beszámolóit elvtársai nagy elismeréssel hallgatták, csak azt nem értették, akiben ekkora bátorság lakozik, miért visszakozik mégis, ha konkrét feladatra kérik. Vakmerőségnek nem volt ő híján, de józan esze arra intette, maradjon csak inkább a járdaszéli politizálásnál, ezért minden feladat alól igyekezett kihúzni magát.

Nem állítható, hogy elvitte volna a balhét, de elvtársait sem buktatta le, tekintve hogy fogalma sem volt az egész röpcédulás akcióról. Nem baj, azért elítélték, és ő a börtönévek alatt egészen megkeményedett. Morózus lett és mindig haragos. Elhatározta, ha egyszer kiszabadul, ott árt mindenkinek, ahol tud.

Nem kellett sokáig várnia, a háború utáni évek hullámverése összemosta a mocskot és az aranyat, s ha a feljelentések bajnokságát meghirdették volna, ő bizvást dobogós helyezést ér el.

Mert Várhegyi elvtárs jelentgetett. Feljelentette a házmestert, hogy rádióján imperialista adót hallgat, ami igaz is volt, mert szegény rokkant zenetanárként jeleskedett valamikor és szívesen hallgatott opera közvetítéseket a milánói Scalából. A házbeli takarítónő megvető kijelentéseket tett a rendszerre és közben nagy vehemenciával csapkodta földhöz a felmosórongyot, állt egy másik feljelentésben. És így tovább. Aztán egy nap az Aranysárkányban iszogatva, meghallotta Puszi úr, Salamon Ármin, Hankó Malvina és Szedlacsek Pepi történetét. Kicsit tűnődött, kicsit hümmögött, majd megigazítva fején a micisapkát, kiment.

Pár nap múlva Puszi úr gyanútlanul a pultot vakargatta az Aranysárkányban, az ikrek meg, Julcsika és Karcsika, épp egy kismacskát próbáltak kifordítani a bőreből az udvaron, mikor váratlanul egy teherautó kanyarodott a kocsmá elé. Két civil ruhás elvtárs toppant be, egy magas meg egy másik, sötét micisapkában, pecsétes papirossal megerősítve, és Puszi úr fél órát kapott, hogy összepakolja a maga és a gyermekek holmijait. A kérdésre, hogy mégis, mit követett el, a magas elvtárs tájékoztatta, bejelentés érkezett, miszerint a háború alatt nyilas érzelmű egyént bújtatott a kocsmában, mi több, nyugatra távozását is elősegítette. Hallod, apukádat emlegeti az elvtárs, simogatta meg Julcsika szőszke haját Puszi úr. De ezzel még nem véges a bűnlajstroma, folytatta az ávós, mert még egy népnúzó, zsíros, kapitalista kocsmatulajdonost is rejtegetett itt ugyanakkor. Ez meg a te apukád volt, mondta Puszi úr, és megcirógatta Karcsika szeplős orcáját. De csak egy percig tartott zavara. Gyerekek, pakolni, kirándulni megyünk, csapkodta össze tenyerét fürgén Puszi úr, és hamarosan megindult velük a teherautó. Az már csak útközben derült ki, hogy Julcsika a nagy izgalomban a macskát is becsomagolta, de jól is jött az később nekik, ott Ebesen, a juhodályban.

Mert másfél nap kalandos utazás után a kirándulók Ebesen kötöttek ki, pontosabban Tót uram, egy kulák hírébe keveredett nagygazda juhodályában. Tót uram két fiát elvesztette a háborúban, egyetlen lányát a feleségével kicsi munkára invitálta a felszabadító szovjet hadsereg egy tisztje, ezért nem rázta meg különösebben, hogy huszonhét népnúzó burzsujt telepítenek be a juhodályába.

Eleinte akadtak gondok az elhelyezkedéssel, mert Andrassy Barbara grófné nehezményezte például, hogy kissé vedlett, de eredeti nutriabundáját kénytelen megosztani fekvőhelyként a Rezső cigány népes családjával. Rezső vándorcigányként járta az országot és sok mindenhez értett, például ahhoz, hogyan kell kiemelni az alvó tyúkot a ketrecből úgy, hogy ne csapjon zajt, tudott gyereket csinálni, volt is neki hat, meg muzsikálni is tudott a maga készítette kukoricacsutka hegedűn. Szóval értett ő mindenhez, csak egyhez nem, a politikához, de ez nem volt baj, mert hogy kilegyen a létszám, úgy felhajították purdéstul a teherautóra, hogy csak úgy nyekkent. Vagy ott volt például Jimmy, a kis kopasz emberke, aki a gyerekek nyelvén értett nagyon, s akiről csak annyit lehetett tudni, hogy a tigrisszelídítő segédje volt az Amar cirkuszban. Az volt a feladata, mesélte nagy beleéléssel a gyerekeknek, hogy pisztollyal a kezében álljon a mestere mögött és aggódó arcot vágjon. Ő azért került Ebesre, mert lelőtt egy postagalambot, megkárosítva ezzel a dolgozó népet.

Puszi úr, szerencséjére legyen mondva, kitűnő szomszédokat kapott, egyik oldalukon a fent említett Barbara grófné telepedett le egy kifeszített lepedővel

választva le intim szféráját Rezsőéktől, másik oldalon egy matematikatanár lakott feleségestül, egy kockás abrosz mögött.

Leküzdve a kellemetlenségeket, a kényelmetlen, de romantikus szalmaágyat, melyet reggelre rendszeresen szétrágtak a hodályban szép számmal tenyésző egerek, a bolhákat, az elemi higiénia hiányát, az állandó éhséget, mely egyformán kínzott gyermeket és felnőttet, és a megalázás számtalan változatos formáját, mellyel nap mint nap kedveskedtek fogva tartóik, Puszi úr példás lelki erővel megszervezte a hodály életét.

Alig pirkadt, a munkára fogható felnőttek Puszi úr vezénylete alatt elindultak a rizsföldekre, apa, ne menj a rizsbe, ordította rendszeresen Rezső valamelyik purdéja, és földig csüngött a taknya. A gyermekek felügyeletét és oktatását különben Barbara grófné vállalta az agg és majdnem vak ferences Titusz testvérrel karöltve, és ennek köszönhetően pár héten belül szépen törte a latint mind a tizenkét hodálylakó kisgyerek, beleértve Rezsőék purdéit. A szép szemű Baba, Rezső asszonya, jobb napokon bodagot sütött az ócska spór platniján, amire aztán mohón kenték az avas zsírt Tót uram kicsorbult bődönéből. Ha maradt a bodagból, eleinte rongyba csomagolva rejtették a gerendák alá, ám az élelmes egerek ott is rájártak. Julcsika és Karc­sika cirnosa rövidesen igazi tekintélyt szerzett magának, mert éjjel-nappal irtotta a társbér­lőket, ki is gömbölyödött szépen, aztán egy nap két vak kiscicát fialt a grófné féltve őrzött fehér angórapulóverére.

Nehezen telt a tél, karácsonykor szénnel karácsonyfát rajzoltak a hodály birkaszaros falára, Titusz testvérrel karácsonyi dalokat énekeltek, és a hidegtől fehérre ikrásodott mézet maszatoltak a bodagra, meg hagymát is faltak hozzá. Ez volt a vacsora szentestén. Puszi úr csutkababát eszkábált Julcsikának és a kislányoknak, még piros pántlika is virított kóchajukban, Karc­sika meg a purdék egész kis ménest kaptak kukoricacsutkából. A grófné karácsonyi versekből szavalt, nyakában álmosan hunyorgott a két macskakölyök, majd Rezső cincogott rövid ünnepi műsort kis hegedűjén. Ezután Jimmy adott elő rendkívüli és megismételhetetlen produkciót bolhacirkusza legjobbjaival, majd csendben álomba sírták magukat.

Aztán lassan kitavaszkodott, és közben nem történt semmi, csak a szomszédos disznóólban lakó kisgyereket harapdálták össze a patkányok, meghalt egy idős asszony, aki megőrült és mindig a Szűzanyát látta lebegni a trágyadomb felett, meg új szállítmány internált érkezett egy reggelen.

Éppen felkelt a nap, hideg párák úsztak a puszta fölött, mikor Puszi úr a hodály melletti budi felé indult. Sötét micisapkás alak lépett ki az ajtón.

– Szabadság – köszöntötte Puszi urat Várhegyi elvtárs, és fejét mélyen lehajtva belépett a hodály ajtaján.

Puszi úr, a két árva meg a temető

Még a háború előtt történt, hogy Rezső bácsi, Puszi úr édesapja, aki már jóval túl járt élete delén, betársult Salamon úr mellé az Aranysárkány nevű kocsmába.

Sokan bolondságnak tartották kocszmát venni a temetőkert közelében, de Salamon Ármint sem ejtették a feje lágyára, mikor megvette a rozoga épületet. Fél éven belül kicsinosította, új berendezést és pultot csináltatott, kis asztalokat tett az utca felől, az udvaron meghagyta a lonc befutotta öreg pergolát, és láss csodát, hamarosan felfuttatta a forgalmat. A bejárat feletti elaggott cégablán öreg sárkány kémlelte a kiszárosi eget, aranya patinává kopott, ám betűi büszkén hirdették, sört, bort és pálinkát kínál a kiszáradt torkoknak.

A közeli temető foghíjas kerítésén öreg fűzek könyököltek, ciprusok meredtek vádlón ujjként az égre, ám ez lényegesen nem befolyásolta a kocsmá törzsközönségének lelkiállapotát. Bizony, rövid időn belül bebizonyosodott, Salamon Ármin és Rezső bácsi jól gondolkodott, sokan betértek a temetőből egy búfelejtőre a szomorú esemény után, bár egyszer az ellenkezője is megesett.

Az történt, hogy Bubánszki úr, aki félállásban kommunista volt, még a temetés előtt belépett egy szíverősítőre, mert meghalt az anyósa, és ezt az újságot szerette volna megosztani Rezső bácsival. A megboldogultat ismerte a fél város, ritka szekáns teremés volt, ezért a kocsmá törzsközönsége melegen gratulált a hír hallatán, és egyöntetűen megállapították, ideje volt már, hogy elpatkoljon a vén

boszorkány. Megvolt a temetés, aztán estére, mire nyugovóra tért a ház, Bubánszki úr dörömbölést hallott. Álmoságtól vaksin nyitott ajtót, és rémülten felkiáltott, jesszus, visszajött a mama! Összeszaladt a ház, de kiderült, csak a megboldogult ikertestvére érkezett meg Pélpusztáról, aki lekéste a temetést.

Innentől fogva Bubánszki úr törzsvendég lett az Aranysárkányban, álmatlanságát frissen csapolt sörrrel orvosolta, unikummal bélelve. Amire Salamon Ármin azt mondta, ez olyan, mintha valaki tortát enne húsleves-sel, mert köztudomású, hogy mind a kettő mennyei, de keverni nem tanácsos.

Teltek az évek, aztán Puszi úr édesapja is felköltözött a mennyei söntésbe csaposnak, és mindenki természetesen vette, hogy fia veszi át a helyét. Nehéz, háborús idők jártak akkoriban, megcsappant a kocsmá közönsége is, ezért Salamon Ármin kitalálta, csábító, fehér asszonykarokkal csalogatja be a hétköznapiokba belefáradt férfinépet.

Egy napon rézvörös hajú, ibolyaszemű asszony koppantotta le kissé kopott bőröndjeit a söntés előtt, nagyot szusszant, körbenézett, és azt mondta, igazán levakarhatná valaki a légyszart az ablakokról, alig lehet kilátni.

Így került az Aranysárkányba Han-kó Malvina, aki a Felvidékről utazott ideig, hogy megszépítse a kocsmá, a tulajdonosok és a búfelejtők életének hétköznapijait. Rövid időn belül egészen szépen berendezkedett a padlásszobában, otthonosan dirigált

Puszi úrnak, és nem akadt emberfia, aki ellentmondott volna neki.

Érkezése egész lavinát indított el, a tisztára sikált ablakok új függönyöket kaptak, vasalt terítő került az asztalokra, és tilos volt a padlóra köpni. Ezek után már senkit nem lepett meg, mikor két nap után Salamon úr is új nyakkendőt kötött. A forgalom megnőtt, sokan csak azért tértek be, hogy Hankó Malvina kék szemébe nézzenek, karjának remegő teltségét lessék, mikor a sört csapolja, vagy kezének együtt érző simítását érezzék a vállukon egy-egy temetés után.

Békességben teltek a napok, de semmi nem tart örökké (ahogy a komáromi cserepes mondta, mikor másnap ledőlt az új kályha), mert a háború beleköpött a levesbe.

Egy este, zárás előtt Bubánszki elvtárs verte meg az ablakot, és figyelmeztette Salamon Ármint, jobb lesz búvóhelyet keresni, vagy megszökni, mert rossz világ jön a más vallásúakra. Rövid tanácskozás után, Puszi úr javaslatára, Salamon úr döntött. Egyedülállóként összeszedte kis culibuliját egy kizárkázásba és felköltözött egy rejtékkamrába a padlásra. Kicsit füstös és szűkös volt a hely, ott a kímény szomszédságában, barnapiros oldalasok és sonkák merengtek a szegen, de jelentősen enyhített a helyzeten Hankó Malvina gondoskodása, aki naponta háromszor meleg étellel és jó szóval látta el.

Puszi úr egy hétig panasolta fűnek-fának, üzlettársa mily csúfosan lépett le a bevétellel, itt hagyva őt nyakig adósságban, Hankó Malvina meg a kofáknak újságolta a piacon szökése történetét. Hiába, nincs jobb hírvívő az asszonyoknál és a részegeknél.

Elég az hozzá, hogy nem keresték többé Salamon Ármint, viszont égre-földre kutatták pár hónap múlva

Szedlacsek Pepit, aki fűtő és mindegyes volt a nyilas pártházban. De addig történt pár dolog.

Hankó Malvina látogatásai testen-léleken megerősítették Salamon urat, vigasztaló szava és keze elsimogatta a rémeket. Megnyitotta szívét és ágyát az üldözött előtt, és ebben az sem gátolta, hogy akkoriban Salamon Ármin kora szerint bizvást apja lehetett volna. Ám Hankó Malvina nagylelkűsége más irányában is megmutatkozott.

Ekkor volt az, hogy a front közeledtével Szedlacsek Pepi, ki Puszi úr édes-unokatestvére volt anyai ágon, és mindeneként a nyilas pártházban ügyködött, egy reggel, még nyitás előtt, bebocsátásért könyörgött. Puszi úr és Malvina meghallgatta, majd rövid tanácskozás után berakták Salamon Ármin mellé a kamrába. Mit csináltak ott ők ketten addig a pár hónapig, míg köröttük dúlt az őrség, emberfia meg nem mondaná. Hankó Malvina, igazságosan megosztva erejét és ölelését, egyformán etette és ápolta a két bujdosót, egészen addig, míg Salamon Árminnak egy éjszaka hamis papírokkal sikerült az óhazába menekülnie.

Közeledett a front, és Hankó Malvina is megvívta addigra a maga csatáját, mert két hónapra rá, hogy Szedlacsek Pepi nyugatra szökött, Puszi úr kezei között félig kivérezve ikreknek adott életet.

Kék szemmel hunyorgott a leányka, szája kiköpött Szedlacsek, a kisfiú kissé elálló fülei meg Salamon Ármint idézték.

Ám ez mind nem fontos, mert Hankó Malvina sajnálatos halála után Puszi úr sajátjaiként szerette és nevelte őket.

Tudják, ott az Aranysárkányban, a temetőkert mellett.

Támba Renátó

Nyaraló kerttel

Be kéne rendezni a lelkem egy hatalmas kerttel, benne állatokkal, tévével meg tóval. Az állatok nappal mindenféle hanggal telítenék nyugalmas tavam vizét: jópofa majmok, hosszúkás fejű, kedves kis lovak, alvilági kutyák, tudatalattim őrei. S a tévé, a tévé pedig csak este szólna, állatműsorok mennének benne. Berendezhetné Isten a lelkem ilyen állatokkal, olyan jól eljátszadoznék velük, hogy csuda. A tévében pedig az lenne a záróműsor, hogy öt percben a saját boldogságomat nézném. Az a műsor meg felettébb jópofa lenne.

Cím nélkül

Álmomban színes rajzfilmeket adtak egymás után. Gyermekehősök, királylányok, világlátó patkányok, szuperhősök és minden, ami a képzelet életben tartásához feltétlenül kell. Egy magasított fotelhez voltam kötözve, nem váltogathattam a rajzfilmek között, de közben még narancs üdítőt is kaptam intravénásan. Az ápolók nagyon kedvesnek látszottak, de nem szóltak hozzám. Csak néha fordultak meg körülöttem, némán és fehéren. Nekem az álomban nem volt szám, én sem szólhattam. Csak szemem volt, hatalmas, mint a rajzfilmfiguráknak. Kezem ernyedten tartottam a fotel karfáján, ujjaim nem tudtam tenyerembe hajlítani. A hajam közben egyre csak ritkult: láttam magam néha kívülről.

Láttam egy tájat is az ablakon túl... egy fára láttam rá, amelynek néhány száraz levele volt mindösszesen... és sorvadt ágai. Az álom egy pontján felkeltem volna a fotelből szívesen, mert hívott magához az a fa, titokzatos, halk szavakkal, akárha egy másik álom lett volna ott... Mentem volna, ha a lábam lerakhatom a szőnyegre. De a lábam nem mozdult... egy tagom sem moccant. A rajzfilmek egymás után mentek, sokszor meg sem várva egymást.

Mindenféle szuperhős, de egyre csak összerosódtak agyamban. Hableány, gépfegyverkezű szuperember, félkarú bandita meg minden egyéb. Életemben nem láttam annyi rajzfilmet, mint álomban. Életemben nem voltam még annyira tehetetlen, mint abban a filmben... Azt hiszem, ha címet kéne adnom, „A magány” címet választanám; igaz, kissé tragikusan hat. Fekete alapon futna a cím, és ez a fekete alap a címmel fél percig tartana. Aztán elkezdődne, de engem a legtöbb kocka inkább háttal mutatna. Csak néha szemből. És távolról mutatnák a tévét.

Utószó

Végül kiöregedtünk egymásból, mint két kopott zsák. Végül visszamegyünk első játékainkhoz, de csak pár langyos emlékkép erejéig, még ha úgy is érezzük, ez a pár emlékkép egészen előnti lelkünk. Mint meleg tej, elárasztja elém csatornáit valóban az édes gondolat, hogy te és én valaha szerettünk a tenger partján, megannyi örömben lubickolva, egymás kezét fogva, mezítláb, pizsamában járni. De már nem vagyunk gyerekek, se ifjak, mint akkor. Nem lubickolnak már bennünk a tünékeny örömök. Lelkünk a meddőségnek, az apadásnak adta át helyét, s az örömök helyén csücsül a mulandóság szikár istennője. Szikkadt képű, sovány asszony, haja a hold üres bánatától fénylik. Mi már nem vagyunk szerelmesek, se egymásba, se az életbe. De még megfogjuk néha egymás kezét. Nem mint a boldogok, hanem mint a boldogtalanok. Akik már előre tudnak mindent. Akik számára már nem létezik csoda, sem tragédia. Csak két zsák. Két kopott zsák: egymásba öregedtünk.

A Cédus Művészeti Alapítvány (Budapest) nyílt pályázatot hirdet (elsősorban) szépirodalmi alkotások (versek, elbeszélések, kisregények, drámák, mesék, esszék, tanulmányok, kritikák, interjúk, naplók, vallomások, dokumentum-összeállítások stb.) létrehozására vagy idegen nyelvből fordítására.

A kiemelt művek közzétételét az alapítvány az általa kiadott Napút folyóirat 2015. esztendei évfolyamában vállalja.

A folyóirat arculatához illő, megfelelő esztétikai értéket képviselő, nyomtatásban közzé nem tett eredeti alkotásokat várunk. Bemutató levelet és a pályamunkák esetleges megelőző elektronikus közzétételéről tájékoztatást kérünk. Kérjük, a pályázatban szerepeljen telefonszáma, postai és e-mail-címe.

Az alkotások beadása (elektronikus vagy – ha más mód nincsen – gépelt változatban) 2014. november 1-jéig folyamatos.

A könyvnyi terjedelmű pályamunkákat lehetőségei szerint a Napkút Kiadó gondozza.

Az alapítvány nívódíjat hirdet a legjobb munká(k)ra.

Eredményhirdetés: 2015 eleje.

A pályázathoz jelentkezési lap nem tartozik, nevezési díj nincsen (de segítségként fogadjuk például a Napút féléves előfizetését: a pályázó tájékozódását is szolgálva ekként). Megkötés nélkül bárki pályázhat, aki magyar nyelven alkot, magyarországiak és határon túliak egyaránt. Egy pályázó több munkával is jelentkezhet, akár több műfajban is. Terjedelmi korlát nincs. Szerkesztőink értékelő sorokat csak a mintegy 50-60 kiválasztott mű kapcsán fogalmaznak meg (röviden) az alkotók számára. Információt a www.napkut.hu oldalon találnak még; a végeredmény először ott lesz olvasható. A pályamunkákat személyesen a kiadóban, elektronikus úton (napkut@gmail.com) vagy postán fogadjuk (cím: Budapest, 1043 Tavasz u. 4.). Kéziratokat csak megbeszélt esetekben őrzünk meg.